

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права

АДВОКАТУРА ТА АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

силабус навчальної дисципліни

Галузь знань	081 Право
Спеціальність	081 Право

Освітній рівень	<u>перший бакалаврський</u>
Освітня програма	бакалавр права

Вид дисципліни	<u>базова (обов'язкова)</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

Івано-Франківськ-2022

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри права
Протокол №1 від «1» вересня 2022 р.

Ігор ОГЕРУК

Гарант ОП

Розробник:

Лотоцький Михайло Васильович, кандидат юридичних наук, професор кафедри права і публічного управління

Контактний телефон викладача	+38(099)5276867
e-mail	mykhailo.lototskyi@ukd.edu.ua
Посилання на сайт	https://iful.edu.ua/

Лист оновлення та перезатвердження силябусу**навчальної дисципліни*****АДВОКАТУРА ТА АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ***

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Загальна інформація про дисципліну. Права і свободи людини - найвищі цінності, що гарантуються і захищаються Конституцією України. Захист прав та охоронюваних законом інтересів - головний обов'язок правової держави. У свою чергу адвокатура України є одним з основних способів реалізації права на захист.

Навчальна дисципліна «Адвокатура та адвокатська діяльність» є одним із спеціалізованих курсів, що є обов'язковим для вивчення під час підготовки фахівців за спеціальністю «Право». Навчальна дисципліна передбачає опанування студентами теоретичного та практичного матеріалу, а також ознайомлення з відповідною термінологією та основними поняттями навчального курсу.

Навчальна дисципліна дисципліни «Адвокатура та адвокатська діяльність» розроблена з урахуванням того, що студенти засвоїли основні положення нормативних навчальних дисциплін: «Теорія держави та права», «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Господарське право», «Цивільне право». Вона передбачає вивчення питань, що стосуються організації діяльності адвокатури в Україні, зокрема, правове регулювання, призначення, завдання, функції, принципи організації й діяльності адвокатури України, основні види адвокатської діяльності, соціальні права адвоката та його помічника, структура й органів адвокатського самоврядування, відповідальність адвоката та підстави припинення адвокатської діяльності; загальні засади відносин адвокатури з органами юстиції та державного управління, інші питання організації адвокатської діяльності в Україні.

Місце дисципліни освітній програмі. Навчальна дисципліна «Адвокатура та адвокатська діяльність» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми другого (магістерського) освітнього рівня циклу професійної підготовки спеціальності «Право», яка викладається студентам денної та заочної форми навчання у II семестрі.

Необхідно зазначити зв'язок дисципліни, що вивчається, і з адміністративним правом, одним із завдань якого є вивчення закономірностей організації функціонування органів виконавчої влади, а також процедури застосування адміністративної відповідальності за відповідні проступки. Такі органи виконавчої влади, як Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України та підпорядковані їм органи, здійснюють свої управлінські (виконавчі) функції одночасно з правоохоронними функціями. Тому аспекти їх організації і здійснення правоохоронних повноважень одержують необхідне висвітлення в курсі «Адвокатура та адвокатська діяльність».

Курс «Адвокатура та адвокатська діяльність» тісно пов'язаний з цивільним процесом. У курсі цивільного процесу вивчається діяльність суду під час розгляду цивільних справ.

Дуже тісно «Адвокатура та адвокатська діяльність» пов'язані з кримінальним процесом, основне призначення якого – регулювання діяльності всіх правоохоронних органів, що здійснюють кримінальне провадження. Ця дисципліна дає уявлення про те, як повинні діяти правоохоронні органи під час розкриття кримінальних правопорушень, викриття осіб, які їх вчинили, і призначення заходів правового впливу до таких осіб, а також під час реабілітації осіб, незаконно притягнутих до кримінальної відповідальності. Вона також дає орієнтацію, як мають взаємодіяти ці органи між собою і з громадянами, інтереси яких порушені кримінальним правопорушенням.

Цілі та зміст.

Ціллю та змісту вивчення навчальної дисципліни є: набуття навичок, самостійного розширення та поглиблення знань студентів щодо змісту норм законодавства, яке регулює організацію та діяльність адвокатури, активізація їх аналітичної діяльності, вироблення навиків самостійного аналізу та тлумачення законодавства.

Для досягнення мети поставлені наступні **завдання**:

- формування у студентів розуміння особливості формування та діяльності сучасної адвокатури;
  - розуміння студентами завдань, прав та обов'язків адвоката;
  - розуміння студентами функцій адвокатури;
  - розуміння студентами відмінності функцій адвокатури від правоохоронних, правозахисних органів та суду;
- вивчення студентами нормативно-правових актів які регулюють діяльність адвоката, органів досудового розслідування та суду;
- отримання досвіду грамотного, системного, логічного тлумачення нормативно-правових актів які регулюють діяльність адвокатури та адвоката;
- отримання студентами первинних навичок самостійної роботи з цими актами;
- отримання первинного загального уявлення про особливості роботи адвоката в судових, правоохоронних та правозахисних органах.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студенти повинні **знати**:

- поняття адвокатури;
- принципи та засади, на яких ґрунтується діяльність адвокатури в Україні;
- організаційні форми та види адвокатської діяльності;
- права та обов'язки адвоката;
- гарантії адвокатської діяльності;
- випадки зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю;
- правила адвокатської етики;
- види й повноваження органів адвокатського самоврядування;
- діяльність адвоката у здійсненні захисту та представництва фізичних та юридичних осіб;
- історія адвокатури та адвокатура зарубіжних країн.

вміти:

- правильно тлумачити та застосовувати норми чинного законодавства, що регулюють організацію та діяльність адвокатури;

- використовувати у практичній діяльності норми законів України та міжнародних угод, які регламентують адвокатську діяльність.
- самостійно аналізувати законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що стосуються адвокатської діяльності;
- заздалегідь розпізнати недоліки у законодавстві;
- визначити порушення у правотворчому процесі, судових процедурах та ін.;
- грамотно складати і оформляти правові документи, обумовлені специфікою обраної практичної роботи;
- здійснювати аналітичну роботу, самостійно працювати з навчальною і спеціальною літературою.

Мета навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Адвокатура та адвокатська діяльність» полягає у формуванні системи знань про поняття, предмет та методи адвокатури України, огляд джерел та її основних інститутів, набуття студентами ґрунтовних знань щодо цілей, завдань, порядку організації та діяльності адвокатури України. Студенти-правники повинні отримати знання щодо здійснення адвокатської діяльності в Україні, організації адвокатури, порядку надання різних видів правової допомоги, професійних прав адвоката, що сприятиме кращому розумінню ролі і місця адвокатури в суспільстві та забезпечить належну фахову підготовку «правників».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	6	
Аудиторні навчальні заняття	Лекції	28
	семінари	28
	лабораторні	
Самостійна робота		124
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни

**Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 081
Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам за індивідуальним графіком навчання. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.</p>
ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ
<p>Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.</p> <p>Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.</p>
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ
<p>На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.</p> <p>Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).</p>
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ
<p>Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.</p>
МЕТОДИ НАВЧАННЯ
<ul style="list-style-type: none"> - за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування практичних завдань на комп'ютерах); - за видами занять: лекції ; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);

- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: завдання щодо використання програми Excel, моделі різних форматів професійних ситуацій;
- за видами контролю: поточний контроль (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль); підсумковий контроль (екзамен у формі комп'ютерного тестування).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів IV курсу за освітньою програмою «Ghfdj» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті;

			ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.
0–34 бали	F	2«неприйнятно»	

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни. Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних

відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Основні поняття про адвокатуру України

ТЕМА 1. Предмет «Адвокатура та адвокатська діяльність». Історія становлення адвокатури України.

Науку про адвокатуру потрібно віднести до суспільних наук та розглядати як соціально-правове явище, у контексті взаємодії із такими науками як соціологія, політологія, філософія, історія, економіка, риторика, етика, культурологія тощо.

З урахуванням предмета, наука про адвокатуру - це суспільна (юридична) галузь знань про закономірності виникнення, становлення, функціонування та подальшого розвитку адвокатури з метою виконання вищої соціальної місії держави, спрямованої на сприяння захисту прав, свобод та законних інтересів громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, а також юридичних осіб. Слід зазначити, що наука про адвокатуру має власну систему та методи, зокрема метод

Зародження інституту адвокатури у різних народів мало свої особливості. Вважається, що вже у королівствах зулусів і бечуанів можна знайти перші зародки адвокатури. Ще задовго до виникнення суду - як інституції правосуддя - на найнижчих ступенях суспільного розвитку у народів з'являються певні прошарки людей, які виступають на захист знайомих, родичів, близьких, а згодом і зовсім чужих для них людей. З'являються зародки майбутньої правової інституції - адвокатури. Більш зрілих і визначених форм адвокатура набуває в античних країнах Середземномор'я, у Греції і Римі.

Інститут адвокатури в Україні пройшов тривалий та складний шлях свого становлення й розвитку. Уже в Київській Русі роль захисників у судах виконували рідні, приятелі сторін - «послухи» та «видоки». Взагалі, розвиток адвокатури в Україні можна поділити на такі періоди: адвокатура до 1917 р.; адвокатура України після 1917 р.; розвиток інституту адвокатури на землях Східної Галичини й Буковини до 1939 р.; особливості напрямів організації адвокатської діяльності до 1948 р.; формування адвокатського корпусу за чинним законодавством України.

ТЕМА 2. Поняття адвокатури, її завдання, організаційні форми, види і принципи адвокатської діяльності.

Забезпечення права на правову допомогу особі гарантується Конституцією України, міжнародними правовими актами, законами. В деяких випадках така допомога надається обов'язково та/чи безоплатно. Правовий статус адвокатури України закріплений в нормативно-правових актах. Адвокатура України - недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому законом. Поняття «Адвокат» та принципи здійснення адвокатської діяльності висвітлені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Крім того, адвокат повинен дотримуватись правил адвокатської етики та положень договору про надання правової допомоги

ТЕМА 3. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Організаційні форми адвокатської діяльності.

Порядок набуття права на заняття адвокатською діяльністю регулюється законом. До особи, яка має намір отримати «свідоцтво» ставляться відповідні вимоги, зокрема повна вища юридична освіта (*спеціаліст*, магістр), стаж роботи в галузі права два роки з часу отримання диплома про повну вищу освіту. Основними етапами набуття права на адвокатську діяльність є: подача відповідних документів, підготовка до складання іспиту, сам іспит, стажування,

присяга, отримання «свідoctва». Після здачі іспиту стажист адвоката повинен пройти стажування у адвоката, оформити звіти та «захистити» їх. Помічник адвоката допомагає адвокату у його діяльності, проте не може представляти клієнта, між адвокатом та помічником адвоката укладається договір. Форми здійснення адвокатської діяльності. Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання. Для реєстрації адвокатського бюро чи об'єднання необхідна реєстрація цих суб'єктів у «реєстратора», діють відповідно до статуту.

ТЕМА 4. Види адвокатської діяльності. Права і обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності.

Види адвокатської діяльності закріплені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та процесуальних законах. До основних видів можемо віднести: представництво та захист особи, відповідно, надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складання скарг, запитів, процесуальних документів, інше. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги особі.

Адвокат, при здійсненні професійної діяльності, повинен не порушувати чинного законодавства, дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики, не використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта, інше. Адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт звернувся до адвоката.

Професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими законами.

ТЕМА № 5 Адвокатське самоврядування. Юридична відповідальність адвоката.

Адвокатське самоврядування ґрунтується на принципах виборності, гласності, обов'язковості для виконання адвокатами рішень органів адвокатського самоврядування, підзвітності, заборони втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката.

До органів адвокатського самоврядування відносимо: Національну асоціацію адвокатів України, конференцію адвокатів регіону, раду адвокатів регіону, кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, ревізійні комісії, Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, з'їзд адвокатів України.

Адвокат може бути притягнений до юридичної відповідальності, в тому числі і до цивільно-правової. Ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Провадження здійснює відповідна Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Змістовий модуль 2.

Діяльність адвоката по захисту та представництві осіб

ТЕМА 6. Участь адвоката у конституційному судочинстві.

Представництво в конституційному судочинстві характеризується тим, що дії представника здійснюються від імені та в інтересах особи, суб'єктивні права або охоронювані законом інтереси якої підлягають захисту в Конституційному Суді України (далі - КСУ).

Представниками в КСУ можуть бути лише визначені законом суб'єкти, які беруть участь у справі.

Представник у конституційному провадженні завжди діє в межах наданих йому повноважень, тобто він може здійснювати тільки ті функції, на які йому дано відповідне право (законом або довірительом). Так, наприклад, коло процесуальних прав Постійного представника Президента України у КСУ визначене відповідним Положенням, Законом України «Про КСУ» та Регламентом, а у представників суб'єктів права на конституційне подання, конституційне звернення - зазначеним Законом, Регламентом та Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Водночас процесуальні повноваження суб'єктів права на конституційне подання та конституційне звернення можуть визначатися довірительом, оскільки обсяг цих повноважень цілком залежить від виявлення волі довірителя.

Конституційне звернення мають право подати: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, щонайменше сорок п'ять народних депутатів України.

Громадяни та юридичні особи відповідно до статті 151¹ Конституції України можуть звертатися до Конституційного Суду України з конституційними скаргами щодо відповідності Конституції України (конституційності) законів України за умови, що автор клопотання вважає застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України таким, що суперечить Конституції України. Конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

ТЕМА 7. Адвокат у кримінальному процесі.

Правові основи діяльності адвоката у кримінальному процесі визначаються за такими основними напрямками: діяльність адвоката (захисника) на попередньому слідстві; участь адвоката при інших слідчих діях, які проводяться за участю підозрюваного та обвинуваченого; надання адвокатом доказів; подання клопотань; оскарження в суд арешту чи продовження строку утримання під вартою; ознайомлення з матеріалами справи; участь адвоката у суді першої інстанції; діяльність адвоката з приводу підготовки захисної промови; діяльність захисника в апеляційній та касаційній інстанціях; діяльність адвоката-представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача.

Основну увагу слід звернути на залученні захисника для надання безоплатної правової допомоги, діяльність адвоката при обранні запобіжних заходів, випадки обов'язкової участі захисника. Що стосується підготовчого судового засідання – повернення обвинувального акта прокурору.

Деякі відмінності кримінального провадження стосуються неповнолітніх осіб, а також депутатів ВРУ, вищих посадових осіб держави, інше.

ТЕМА 8. Адвокат у цивільному процесі.

Сторона, третя особа, особа, яка відповідно до закону захищає права, свободи чи інтереси інших осіб, а також заявники та інші заінтересовані особи у справах окремого провадження (крім справ про усиновлення) можуть брати участь у цивільній справі особисто або через представника. Представником у суді може бути адвокат. Отже, у цивільному процесі адвокат виконує представницькі функції, зокрема здійснює всі процесуальні права, що і особа, права та охоронювані законом інтереси якої він представляє. Отож, представництво адвокатом у цивільній справі слід визначати як договірні правовідносини, за якими адвокат в силу його юридичної компетентності бере на себе обов'язок щодо здійснення процесуальної діяльності, спрямованої на захист порушених, оспорюваних, невизнаних прав та законних інтересів особи в суді в межах наданих йому повноважень та в інтересах цієї особи.

Слід звернути увагу, що представником у суді може бути адвокат або законний представник. Під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність.

ТЕМА 9. Адвокат у господарському судочинстві.

Особливості участі адвоката у господарському судочинстві визначаються особливостями господарського судочинства, розгляду справ зі спорів у господарських відносинах. У свою чергу, ці особливості характеризуються предметом судового розгляду (спори у господарських відносинах) та суб'єктивним складом (юридичні особи та громадяни-підприємці).

Роль адвоката на всіх стадіях господарського процесу характеризується своїми особливостями. Разом з тим, на кожній стадії адвокат має виконати певне коло головних завдань з метою сприяння судові щодо більш повного та об'єктивного розгляду та вирішенню справи, а також досягнення найбільш сприятливого результату для свого клієнта.

Справи в господарському суді через представників можуть вести як організації, так і громадяни. Справи юридичних осіб у господарському суді ведуть їх органи, що діють у межах повноважень, наданих їм законодавством та установчими документами, через свого представника.

ТЕМА 10. Адвокат у адміністративному процесі.

Участь адвоката у адміністративному судочинстві визначаються особливостями адміністративного судочинства. Адміністративна юстиція забезпечує вільне здійснення фізичними та юридичними особами захист законних прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин. В темі розкривається основні поняття, зміст, особливості та правове регулювання процесу розгляду та вирішення адміністративними судами публічно-правових спорів за участі адвоката-захисника в процесі розгляду адміністративних справ на різних стадіях (консультацій з доцільності подачі заяви до суду до виконання рішення суду). Роль адвоката на всіх стадіях адміністративного процесу характеризується своїми особливостями, особливо наголошується на розгляді окремих категорій справ.

В даній темі також висвітлюється діяльність адвоката у наданні правової допомоги при притягнення особи до адміністративної відповідальності. Слід зазначити, що адміністративне затримання не може тривати більше трьох годин, затримана особа має право на безоплатну правову допомогу, термін накладення стягнення за адміністративне правопорушення судом не більше трьох місяців (адмінсправа закривається за терміном давності).

ТЕМА 11. Адвокат в нотаріальному процесі.

Загальна функція представництва кореспондується адвокату державою, і лише в подальшому його повноваження визначаються договором між ним та довірцем. Тому представництво адвокатом має подвійний характер, основним критерієм у якому є все ж договір доручення, який і визначає зацікавленість адвоката у результатах своєї діяльності. Тобто адвокат працює на оплатній основі, а результат його діяльності має певний вплив на розмір гонорару (доходу, отриманого ним), однак не на об'єкт правовідносин, що розглядаються. Тому інтерес адвоката має опосередкований характер, і адвокат перед тим, як набути статус представника, має вступити спочатку у правовідносини із суб'єктом, зацікавленим у вчиненні нотаріального провадження.

У випадку участі адвоката у нотаріальному процесі складається ситуація наявності кількох (як мінімум двох) фахівців-юристів - нотаріуса та адвоката. Діючи поруч один з одним у нотаріальному процесі, адвокат та нотаріус виконують притаманні кожному з них обов'язки, беручи при цьому активну участь у зміцненні законності, правопорядку, охороні та захисті прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

ТЕМА 12. Адвокат у виконавчому провадженні.

Чинне законодавство України не визначає правового статусу адвоката у виконавчому провадженні, однак відокремлення виконавчого провадження від цивільного процесу викликає необхідність чіткого правового регулювання всіх питань примусового виконання рішень, у тому числі і пов'язаних з діяльністю адвоката у виконавчому провадженні.

Значення участі адвоката у виконавчому провадженні має підвищуватися з урахуванням значних можливостей, що надаються законодавством про виконавче провадження представникам сторін при вчиненні виконавчих дій державним виконавцем.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що роль адвоката у виконавчому провадженні значним чином сприяє реалізації сторонами виконавчого провадження (стягувачем або боржником) своїх процесуальних прав, наданих їм законодавством про виконавче провадження, а також спрямована на захист порушених прав стягувача, боржника або інших осіб при примусовому виконанні вимог виконавчого документа державним виконавцем.

ТЕМА 13. Адвокат у Європейському суді з прав людини.

Згідно із Законом про ратифікацію Конвенції Україна повністю визнала на своїй території дію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р., а відповідно визнала компетенцію Європейського Суду з прав людини приймати від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб заяви про порушення Україною прав, визначених у Конвенції, та обов'язковість юрисдикції Суду в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції.

Адвокат, який готує справу до подання її у Європейський Суд або представлятиме інтереси особи у Суді, повинен бути обізнаним з принципами європейських стандартів прав і свобод людини і громадянина, гарантованих Конвенцією. Це зумовлено тим, що Європейський Суд з прав людини захищає лише ті права та свободи, що передбачені Європейською Конвенцією та Протоколами до неї. Конвенційні права і свободи охоплюють найважливіші сторони життя людини та мають громадянську, політичну, економічну і соціальну спрямованість.

ТЕМА 14. Правові системи адвокатури інших країн.

Для англійського загального права традиційним є поділ адвокатів на соліситорів (solicitor) та баристерів (barrister). У цій системі права юристи, тобто юридичні радники й адвокати, формально поділені на дві різні й відокремлено врегульовані професії.

Як відомо, Сполучені Штати Америки - країна загального права, в якій традиційно головна роль серед джерел права належить прецеденту, а не закону. Дане твердження є справедливим і для визначення ролі й повноважень адвоката в американському судочинстві. Отже, регулювання діяльності адвокатів знаходимо в прецедентному праві, звичаях і нормах професійної етики.

Франція - країна із давніми правовими традиціями, під впливом яких формувалися правові системи багатьох країн, у тому числі й України. Адвокатська діяльність у Франції також має давню історію, що не перешкоджає її постійному прогресу й розвитку. Адвокатська професія у сучасній Франції вважається поважною й престижною, хоча це й не завжди було так.

Німецькому адвокату для того, щоб бути допущеним до адвокатської практики, потрібно бути випускником юридичного факультету університету, пройти протягом 3-4 років стажування в судах, у прокурорів і адвокатів, скласти серію іспитів перед комісією при вищому суді землі й лише після цього отримати відповідне рішення від відомства юстиції тієї землі, в якій він планує практикувати.

З формально-юридичної позиції, юридичні послуги у Польщі може надавати кожен, навіть не маючи юридичної освіти. Правовою підставою для такої діяльності є Закон про свободу підприємницької діяльності (Ustawa o swobodzie dzialannosci gospodarczej). Зазвичай, такі «юридичні послуги» охоплюють надання усних та письмових консультацій, підготовку претензій і юридичних висновків, а інколи – навіть порад та практичної допомоги при веденні судових справ, зокрема складання процесуальних документів від імені учасника

процесу, але не підписуючи їх, оскільки на представництво осіб у судах в Польщі існує монополія адвокатів та юрисконсультів (adwokat lub radca prawny).

Загальні положення Організація і діяльність адвокатури в Республіці Польща регулюється Законом «Про адвокатуру», прийнятого Сеймом республіки 26 травня 1982 р. Цей закон істотно змінив організаційну структуру адвокатури, визначив особливості її самоврядування, її зв'язки з державними органами, завдання та місце в системі правоохоронних органів, форми зайняття адвокатською професією.

2. Теми лекційних занять

№ п/п	Теми лекцій	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Предмет «Адвокатура та адвокатська діяльність». Історія становлення адвокатури України.	2
2	ТЕМА 2. Поняття адвокатури, її завдання, організаційні форми, види і принципи адвокатської діяльності.	2
3	ТЕМА 3. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Організаційні форми адвокатської діяльності.	2
4	ТЕМА 4. Види адвокатської діяльності. Права і обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності.	2
5	ТЕМА № 5 Адвокатське самоврядування. Юридична відповідальність адвоката.	2
6	ТЕМА 6. Участь адвоката у конституційному судочинстві.	2
7	ТЕМА 7. Адвокат у кримінальному процесі.	2
8	ТЕМА 8. Адвокат у цивільному процесі.	2
9	ТЕМА 9. Адвокат у господарському судочинстві.	2
10	ТЕМА 10. Адвокат у адміністративному процесі.	2
11	ТЕМА 11. Адвокат в нотаріальному процесі.	2
12	ТЕМА 12. Адвокат у виконавчому провадженні.	2
13	ТЕМА 13. Адвокат у Європейському суді з прав людини.	2
14	ТЕМА 14. Правові системи адвокатури інших країн.	2
Всього лекційних занять		28

3. Теми семінарських занять

№ п/п	Теми лекцій	Кількість годин
-------	-------------	-----------------

1	ТЕМА 1. Предмет «Адвокатура та адвокатська діяльність». Історія становлення адвокатури України.	2
2	ТЕМА 2. Поняття адвокатури, її завдання, організаційні форми, види і принципи адвокатської діяльності.	2
3	ТЕМА 3. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Організаційні форми адвокатської діяльності.	2
4	ТЕМА 4. Види адвокатської діяльності. Права і обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності.	2
5	ТЕМА № 5 Адвокатське самоврядування. Юридична відповідальність адвоката.	2
6	ТЕМА 6. Участь адвоката у конституційному судочинстві.	2
7	ТЕМА 7. Адвокат у кримінальному процесі.	2
8	ТЕМА 8. Адвокат у цивільному процесі.	2
9	ТЕМА 9. Адвокат у господарському судочинстві.	2
10	ТЕМА 10. Адвокат у адміністративному процесі.	2
11	ТЕМА 11. Адвокат в нотаріальному процесі.	2
12	ТЕМА 12. Адвокат у виконавчому провадженні.	2
13	ТЕМА 13. Адвокат у Європейському суді з прав людини.	2
14	ТЕМА 14. Правові системи адвокатури інших країн.	2
Всього лекційних занять		28

4. Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Предмет «Адвокатура та адвокатська діяльність». Історія становлення адвокатури України.	1. Предмет і значення дисципліни. 2. Держава, право і законність - методологічна основа дисципліни. 3. Поняття і загальна характеристика діяльності інституту адвокатури. 4. Система і законодавчі джерела дисципліни.	6	3,4,5,9,13,18, 31,33

<p>Поняття адвокатури, її завдання, організаційні форми, види і принципи адвокатської діяльності.</p>	<p>1. Місце і роль адвокатури в забезпеченні прав особи. 2. Основні принципи діяльності адвокатури. 3. Забезпечення прав і свобод фізичних та юридичних осіб адвокатами. 4. Взаємодія адвокатури з органами державної влади та місцевого самоврядування по забезпеченню прав і свобод особи. 6. Поняття адвокатської діяльності.</p>	10	3,4,5,9,13,18, 32,34
<p>Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Організаційні форми адвокатської діяльності.</p>	<p>1. Порядок набуття права на заняття адвокатською. 2. Вимоги до особи, яка має намір отримати статус адвоката. 3. Основні етапами набуття права на адвокатську діяльність. 4. Форми здійснення адвокатської діяльності. 5. Здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально.</p>	12	3,4,5,9,13,15, 18, 31,32
<p>Види адвокатської діяльності. Права і обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності.</p>	<p>1. Надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань. 2. Правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави; 3. Складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру. 4. Захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається</p>	8	3,4,5,9,14, 17, 18, 32,34

	<p>застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру.</p> <p>5. Надання правової допомоги свідку у кримінальному провадженні;</p> <p>6. Захист прав, свобод і законних інтересів викривача у зв'язку з повідомленням ним інформації про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення.</p>		
Адвокатське самоврядування. Юридична відповідальність адвоката.	<p>1. Національна асоціація адвокатів України.</p> <p>2. Організаційні форми адвокатського самоврядування.</p> <p>3. Конференція адвокатів регіону.</p> <p>4. Рада адвокатів регіону.</p> <p>5. Ревізійна комісія адвокатів регіону.</p> <p>6. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.</p> <p>7. З'їзд адвокатів України.</p>	8	3,4,5,9,13,15, 17, 18, 31,34
Участь адвоката у конституційному судочинстві.	<p>1. Загальна характеристика конституційного провадження.</p> <p>2. Звернення до Конституційного Суду України.</p> <p>3. Учасники конституційного провадження.</p> <p>4. Представництво у Конституційному Суді України.</p> <p>5. Роль адвоката в конституційному процесі України.</p> <p>6. Участь адвоката у підготовці справи до конституційного провадження.</p> <p>7. Деякі клопотання до Конституційного Суду.</p> <p>8. Роль адвоката на стадії виконання рішень Конституційного Суду України.</p>	10	3,4,5,9,13,18, 20, 32,34
Адвокат у кримінальному процесі.	<p>1. Забезпечення права на захист.</p> <p>2. Перше знайомство адвоката з клієнтом.</p> <p>3. Підтвердження повноважень захисника у кримінальному провадженні.</p>	12	3,4,5,9, 11, 12, 13,18, 31,32

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Запрошення захисника. 5. Відмова від захисника або його заміна. 6. Підстави, що виключають участь адвоката як захисника. 7. Підстави обов'язкової участі адвоката у кримінальній справі. 8. Права та обов'язки адвоката на досудовому розслідуванні. 9. Обрання адвокатом тактики захисту. 10. Адвокат у суді першої інстанції. 11. Оскаження судових рішень захисником у кримінальному провадженні. 		
Адвокат у цивільному процесі.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Способи захисту цивільних прав та інтересів особи судом. 2. Права та обов'язки учасників цивільного провадження. 3. Представництво у цивільному процесі. 4. Представництво інтересів адвокатом клієнта цивільному процесі. 5. Підготовка адвокатом доказової бази у цивільному процесі. 6. Тактика судових дебатів. <p>Роль адвоката на стадії виконання рішення у цивільній справі</p>	12	3,4,5,9,13,18, 29, 30, 31,33
Адвокат у господарському судочинстві.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Способи захисту господарських прав та інтересів особи судом. 2. Права та обов'язки учасників господарського провадження. 3. Представництво у господарському процесі. 4. Представництво інтересів адвокатом клієнта господарському процесі. 5. Підготовка адвокатом доказової бази у господарському процесі. 6. Роль адвоката на стадії виконання рішення у господарській справі 	8	1, 2, 3,4,5,9, 13,18, 31,32
Адвокат у адміністративному процесі.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості участі адвоката у адміністративному процесі. 2. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві. 	8	3,4,5, 6, 7, 9, 13,18, 31,32

	<p>3. Нормативно-правові акти, що регламентують адміністративно-процесуальний статус адвоката.</p> <p>4. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі.</p> <p>5. Права та обов'язки як елементи правового статусу адвоката в адміністративному процесі.</p> <p>6. Адвокатський запит.</p>		
Адвокат в нотаріальному процесі.	<p>1. Поняття нотаріату та нотаріальної діяльності.</p> <p>2. Нотаріальна форма охорони й захисту прав осіб в Україні.</p> <p>3. Роль адвоката при вчиненні дій щодо прийняття спадщини клієнтом, відмови від спадщини.</p> <p>4. Технології підготовки та подання заяв нотаріусу.</p> <p>5. Питання повноважень адвоката в нотаріальному процесі.</p>	10	3,4,9,18,22,32, 33
Адвокат у виконавчому провадженні.	<p>1. Підстави участі адвоката у виконавчому провадженні.</p> <p>2. Процесуальне становище адвоката-представника у виконавчому провадженні.</p> <p>3. Участь адвоката на різних стадіях виконавчого провадження.</p> <p>4. Діяльність адвоката по захисту суб'єктивних прав, порушених при провадженні виконавчих дій.</p> <p>5. Скасування арешту майна накладеного державним виконавцем.</p>	10	3,4,7,12,15,19, 32, 34
Адвокат у Європейському суді з прав людини.	<p>1. Правові засади захисту прав людини та основоположних свобод у Європейському суді з прав людини.</p> <p>2. Право, що підлягає захисту за Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод.</p> <p>3. Право на правову допомогу за нормами Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>4. Правовий статус адвоката у Європейському суді з прав людини.</p>	10	3,4,5,6,9,10,13,31, 32

	5. Діяльність адвоката із розрахунку на провадження у Європейському суді з прав людини.		
Правові системи адвокатури інших країн.	1. Адвокатура Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірландії. 2. Адвокатура у Сполучених Штатах Америки. 3. Адвокатура у Франції. 4. Адвокатура Німеччини. 5. Адвокатура Польщі.	10	31,32,33,34
Разом самостійної роботи студентів		124	

Перелік тестових питань (приклади)
навчальної дисципліни «Адвокатура та адвокатська діяльність»
для підготовки до підсумкового контролю

1. У якій із відповідей наведених нижче правильно розміщені нормативно-правові акти за «силою закону»:
2. У стародавній Греції осіб які складали судові промови називали:
3. Першими юристами в стародавньому Римі були:
4. Дія Правил адвокатської етики НЕ поширюється на:
5. За Литовським Статутом, який діяв на всіх українських землях аж до 1840 р. юрист-захисник називався:
6. За Литовським Статутом, якщо прокуратор, маючи справу, без поважних причин не з'явився в судове засідання й не довів через присягу причину своєї відсутності перед судом до нього застосовували:
7. Закон «Про адвокатуру в СРСР» був прийнятий у:
8. Закон України «Про адвокатуру» був прийнятий у:
9. Які із перелічених нижче судів не відносяться до судів загальної юрисдикції:
10. Адвокатура України це:
11. Спеціальним і головним завданням адвокатури є забезпечення кваліфікованою юридичною допомогою:
12. Адвокат позицію у «справі» повинен погодити з:
13. Рішення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про відмову в наданні безоплатної вторинної правової допомоги можуть бути оскаржені:
14. До Єдиного реєстру адвокатів України вносяться такі відомості:
15. Документом, що посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги, може бути:
16. Адвокатська монополія на представництво у судах НЕ поширюється на:
17. Договір про надання правової допомоги може вчинятися усно у випадках:
18. Несумісною з діяльністю адвоката є:
19. Строк розгляду заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту з дня її надходження не повинен перевищувати:
20. Рішення про відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту може бути оскаржено на протязі:
21. Організація та проведення кваліфікаційного іспиту для осіб які виявили бажання стати адвокатами здійснюється:

22. Порядок складення кваліфікаційних іспитів, методика оцінювання та програма кваліфікаційних іспитів затверджуються:
23. Стажування «стажиста» здійснюється протягом:
24. Положення про помічника адвоката затверджується:
25. Адвокатське бюро є:
26. Одним із видів адвокатської діяльності є захист прав, свобод і законних інтересів:
27. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний:
28. Адвокатська таємниця може бути розголошена:
29. Втручання у приватне спілкування адвоката з клієнтом:
30. Повідомлення про підозру адвоката у вчиненні кримінального правопорушення може бути здійснене:
31. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність адвоката має бути присутній:
32. Захисником є адвокат який надає правничу допомогу:
33. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники підприємств, ..., яким направлено адвокатський запит, зобов'язані надати відповідь:
34. З'їзд адвокатів України скликається:
35. Вищим керівним органом адвокатського самоврядування є:
36. До складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури входить:
37. Рада адвокатів регіону підконтрольна і підзвітна:
38. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється:
39. Підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним:
40. НЕ є дисциплінарним проступком адвоката:
41. Адвокат чи особа, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката, має право оскаржити рішення у дисциплінарній справі: протягом тридцяти днів з дня його прийняття
42. До повноважень Конституційного Суду України належить:
43. На прокуратуру не покладаються функції:
44. Дисциплінарне провадження щодо судді здійснює:
45. Правосуддя в Україні здійснюється:
46. Конституційний Суд України є повноважним здійснювати конституційне провадження, якщо у його складі є щонайменше:
47. Суддя Конституційного Суду за межами обговорення справи при її розгляді в Суді:
48. У складі Конституційного суду України діють:
49. НЕ є формою звернення до Конституційного Суду України:
50. Суб'єктом злочину, передбаченого ст. 384 «Завідомо неправдиве показання» Кримінального кодексу України, НЕ є:
51. Потерпілий у складі злочину, передбаченого ст. 398 «Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи» Кримінального кодексу України визначений як:
52. Кримінальна відповідальність за заподіяння тілесних ушкоджень якого ступеня тяжкості охоплюється складом злочину, передбаченим ст. 398 «Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи» Кримінального кодексу України?
53. Який мотив зазначений у диспозиції ст. 364 «Зловживання владою або службовим становищем» Кримінального кодексу України законодавцем?
54. У якій формі згідно з КПК України цивільний позивач може подати цивільний позов у кримінальному процесі?
55. У яких кримінальних справах відповідно до КПК України можливе примирення обвинуваченого з потерпілим?

56. Цивільний відповідач, його законний представник і представник має право подати касаційну скаргу у частині, що стосується:
57. Засідання Великої палати Конституційного Суду є повноважним, якщо на ньому присутні щонайменше:
58. Засідання та пленарні засідання Сенату Конституційного Суду є повноважними, якщо на них присутні щонайменше:
59. Скільки побачень може мати захисник зі своїм підзахисним:
60. Присяга адвоката України приймається:
61. Чи може захисник ознайомитися з матеріалами справи після призначення справи до судового розгляду ?
62. Адвокат не має права прийняти доручення про подання юридичної допомоги у разі:
63. Назвіть, який з видів діяльності НЕ є адвокатською діяльністю:
64. У які органи суддя повідомляє про неявку захисника в судові засідання:
65. Хто може бути захисником ?
66. З якого моменту захисник допускається до участі у справі?
67. Якими документами підтверджується повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні?
68. Які документи має пред'явити захисник адміністрації установи, де перебуває під арештом підозрюваний чи обвинувачений, для отримання побачення з клієнтом?
69. У який строк має бути розглянуто клопотання підозрюваного, обвинуваченого, їх захисників про виконання будь-яких слідчих дій?
70. Чиї інтереси представляє адвокат-представник в кримінальному процесі?
71. Список присяжних затверджує:
72. Угода про примирення може бути укладена за ініціативою:
73. Повноваження адвоката представника у цивільному процесі підтверджуються:
74. Позивач вправі збільшити або зменшити розмір позовних вимог до (позовне провадження):
75. Згідно з ч. 2 ст. 50 Кримінального кодексу України однією з цілей покарання визнається:
76. Згідно з ч. 2 ст. 50 Кримінального кодексу України однією з цілей покарання визнається:
77. Відповідно до чинного Кримінального кодексу України такими, що мають судимість, вважаються особи, які:
78. Призначення експертизи судом є **ОБОВ'ЯЗКОВИМ** також за клопотанням хоча б однієї із сторін, якщо у справі необхідно встановити:
79. Розмір суми, що підлягає сплаті в порядку компенсації витрат адвоката, необхідних для надання правничої допомоги, встановлюється:
80. Заходами процесуального примусу є:
81. Суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід державного бюджету з відповідної особи штрафу у сумі:
82. Позов забезпечується:
83. Підготовче провадження у цивільній справі має бути проведене протягом:
84. При розгляді вимог у **НАКАЗНОМУ** провадженні (господарський процес) учасниками справи є:
85. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору (господарський процес), можуть вступити у справу:
86. **НЕ** може бути представником в суді (господарський процес):
87. Повноваження представників сторін та інших учасників справи у господарському процесі мають бути підтверджені:
88. Не можуть бути допитані як свідки:

89. Позивач, особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, повинні подати докази:
90. НЕ належать до витрат, пов'язаних з розглядом справи витратина:
91. Судовий наказ може бути видано тільки за вимогами про стягнення грошової заборгованості за договором, укладеним у письмовій формі, якщо сума вимоги не перевищує (господарський процес):
92. Юрисдикція адміністративних судів НЕ поширюється на справи у:
93. Сторонами в адміністративному процесі є:
94. Не може бути представником в адміністративному суді:
95. Виклик свідка у адміністративному процесі здійснюється за:
96. Розмір судового збору в адміністративному суді встановлюються:
97. Адміністративний суд має розпочати розгляд справи по суті не пізніше ніж через:
98. Якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніш як:
99. Протокол про адміністративне правопорушення (КУпАП), у разі його оформлення, складається не пізніше:
100. Контроль за організацією нотаріату, перевірка організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства здійснюються:
101. Судові дебати захисника полягають:
102. У сільських населених пунктах уповноважені на це посадові особи органу місцевого самоврядування вчиняють такі нотаріальні дії:
103. Державні нотаріальні контори створюються і ліквідуються:
104. Територіальна одиниця, в межах якої нотаріус здійснює нотаріальну діяльність – це:
105. За вчинення нотаріальних дій державні нотаріуси справляють державне мито у розмірах, встановлених:
106. Укажіть відповідь, в якій названо передбачений Кримінальним кодексом України вид звільнення особи від кримінальної відповідальності:
107. Які наслідки неявки захисника у судове засідання?
108. Якщо фізична особа (клієнт) внаслідок фізичної вади або хвороби не може власноручно підписати документ, тотакій доцумент за її дорученням може підписати:
109. Документи нотаріального діловодства та архів ПРИВАТНОГО нотаріуса є власністю:
110. Приватний нотаріус вправі зупинити нотаріальну діяльність за власним бажанням на строк, що не перевищує:
111. Якщо адвоката засуджено за вчинення злочину, і вирок набрав законної сили:
112. Відповідно до цього Закону України «Про виконавче провадження» підлягають примусовому виконанню рішення на підставі таких документів:
113. НЕ є заходами примусового виконання рішень:
114. Який строк надається захисникові для ознайомлення з матеріалами справи після призначення справи до судового розгляду?
115. Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом:
116. Представниками у виконавчому провадженні можуть бути:
117. Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої службиналежить:
118. Захисна промова виголошується адвокатом:
119. Виконавчий збір стягується державним виконавцем у розмірі:

120. Постанови про відкриття виконавчого провадження, про повернення виконавчого документа стягувачу надсилаються:
121. Під час виконання рішення про відібрання дитини державний виконавець проводить виконавчі дії за обов'язковою участю:
122. Визначте місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в системі українського законодавства:
123. Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод затримання особи за відсутності підстав чи обставин, що прями визначені в Конвенції, буде визнано як:
124. Відповідно до змісту ст. 6 "Право на справедливий суд" Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, до якого моменту вважається невинуватою особа, яку звинувачено у скоєнні кримінального правопорушення?:
125. Дисциплінарне стягнення щодо адвоката застосовується не пізніше як:
126. Відповідно до ст. 2 "Право на життя" Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, які цілі виключно необхідного застосування сили можуть бути підставою правомірного позбавлення життя?
127. В яких випадках Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод допускає втручання в право не бути підданому принижуючому гідності поводженню?
128. Яка з наведених цілей НЕ може бути легітимною метою обмеження правана свобод у мирних зібрань згідно зі статтею 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?
129. З яких джерел фінансується виконання рішення Європейського суду з прав людини, яким визнано порушення Україною прав людини?
130. Норми Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколів до неї передбачають, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи:
131. Відповідно до англійського загального права адвокати які безпосередньо працюють із клієнтами називаються:
132. Щоб довести, що особа може стати кваліфікованим баристером, вона має спочатку пропрацювати на цій посаді (*Північна Ірландія*):
133. У Шотландії існує поділ «адвокатів» на:
134. Щоб стати адвокатом у США особа повинна:
135. У Франції особа, яка має вищу юридичну освіту і бажає стати практикуючим адвокатом, має скласти вступні іспити до школи адвокатів де продовжеє навчання протягом:
136. Допуск адвокатів до ведення справ у Верховному федеральному суді Німеччини здійснює:
137. У Німеччині для розгляду й покарання адвокатських проступків при кожній палаті адвокатів створюються:
138. Польське законодавство передбачає, що повноваження адвоката у суді має бути виражено у письмовій формі, це:
139. Заяви до ЄСПЛ можуть бути подані проти:
140. Яке з перелічених прав людини і основоположних свобод не захищене Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Господарський процесуальний кодекс України. Закон України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/print>

3. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року) // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. –Амстердам –Київ, 1996. –С. 12-17.
4. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. –К., 1992. –С.18-24.
5. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії: практ. посібник: 2-ге вид, стер. / Я.П.Зейкан.–К.: КНТ, 2008. –788 с.
6. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/print>
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
9. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. –К.: Преса України, 2009. –80 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
11. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство з 19 листопада 2012 р.: (офіційний текст). –К.: ПАЛИВОДА А. В., 2012. –382 с.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В. Г. Гончаренка, В.Т.Нора, М.Є. Шумила. –К.: Юстініан, 2012. –1224 с.
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року// Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. –К., 1992. –С. 36-62.
14. Питання оплати послуг адвокатів, які надають вторинну правову допомогу особам, затриманим в адміністративному або кримінальному процесуальному порядку, а також у кримінальних провадженнях: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2012 р. № 305. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/305-2012-п/paran8#n8>
15. Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури від 17 листопада 2012 р. URL: <http://vkdka.org/polojennia/>
16. Положення про помічника адвоката затверджене рішенням Ради адвокатів України від 08.09.2018 р. за № 140. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2018-09-08-polozhennya-140_5bbc6f2dba29f.pdf
17. Правила адвокатської етики: Схвалено Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 01.10.99 р. // Адвокатура в Україні. –К., 2000. –С. 50.
18. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20адвокатуру%20та%20адвокатську%20діяльність>
19. Про виконавче провадження. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/print>
20. Про Конституційний Суд України. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
21. Про Національну поліцію [Текст]: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
22. Про нотаріат. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12/print>
23. Про оперативно-розшукову діяльність [Текст] : Закон України від

24. Про прокуратуру [Текст]: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
25. Про Службу безпеки України Закон України [Текст]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07 липня 2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20судоустрій%20і%20статус%20суддів>
27. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20безоплатну%20правову%](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20безоплатну%20правову%20допомогу)
28. Регламент Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури від 07 грудня 2012 р. URL: <http://vkdka.org/reglament/>
29. Цивільний кодекс України. Закон України. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
30. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/print>

Додаткова

31. Адвокатура України: Збірник нормативно-правових актів / Г.В. Барабаш, Ю.М. Крамаренко, О.С. Тарасенко, С.А. Шалгунова, О.В. Шамара / За заг. ред. Шалгунової С.А. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 236 с
32. Адвокатура України: підручник: у 2 кн. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. ун-т "Одеська юридична академія" ; за заг. ред. С. Я. Фурса, Н. М. Бакаянова. – Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Київ : Алерта, 2016. – (Процесуальні науки).
33. Бакаянова Н. М. Адвокатура та адвокатська діяльність : навчально-методичний посібник [Електронне видання] / Н. М. Бакаянова, – Одеса : Фенікс, 2023. – 71 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.24657>
34. Організація адвокатури та адвокатська діяльність : навч. посіб. для підгот. до комплекс. іспиту / [Т. Б. Вільчик, І. В. Назаров, О. М. Овчаренко та ін.]. – Харків : Право, 2021. – 448 с

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
5. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
6. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
7. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
9. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
10. <http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб-портал судової влади в Україні.
11. <http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
12. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільний і кримінальних справ.
13. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.